

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/katowice/wystawy-w-regionie/wystawy-w-regionie-do-w/190440,Justesmy-Polakami-Zwiazek-Polakow-w-Niemczech.html>

04.05.2024, 16:22

„Jesteśmy Polakami!” Związek Polaków w Niemczech

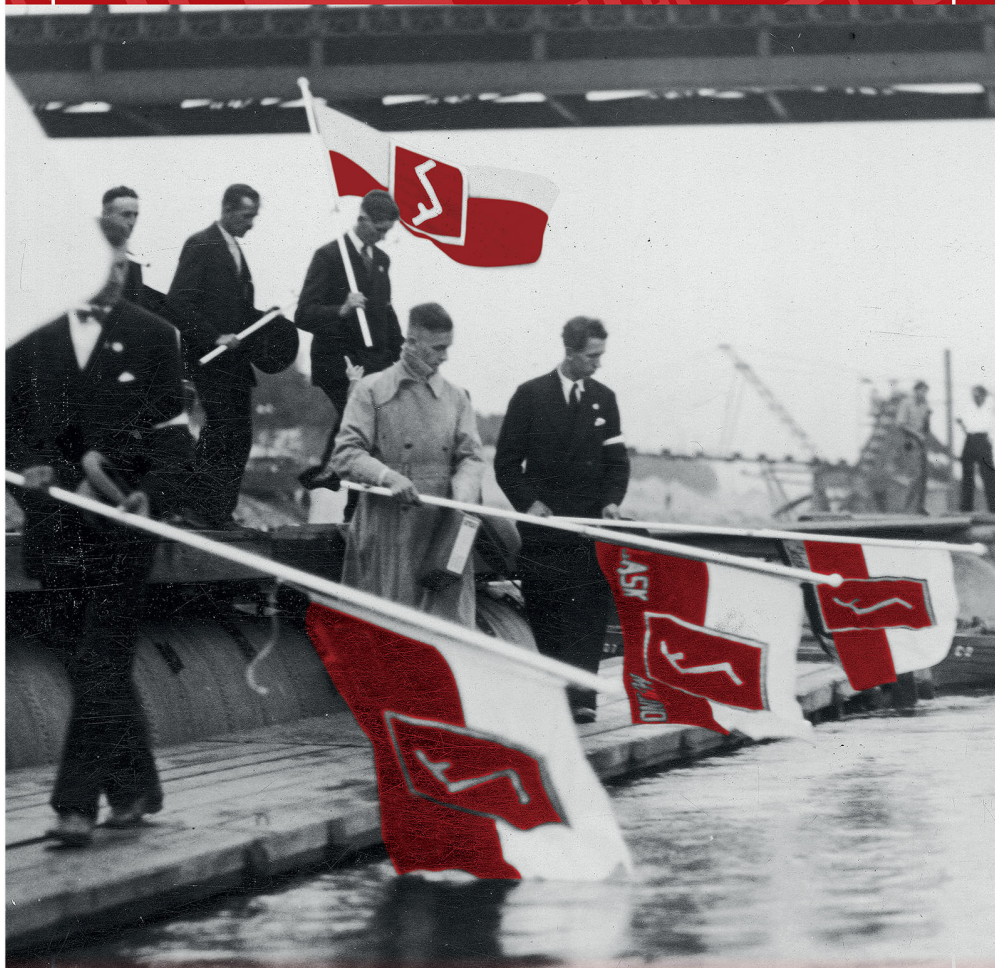
Wystawa, przygotowana w ramach obchodów stulecia powstania Związku Polaków w Niemczech, składa się z dwóch części. Pierwsza przedstawia najważniejsze informacje dotyczące genezy powstania ZPwN, działalności, struktur oraz działaczy, a także represji wobec członków Związku tuż przed wybuchem II wojny światowej oraz w trakcie jej trwania. Część regionalna, przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Katowicach, prezentuje działalność organizacji w latach 1922–1939 na części Górnego Śląska, który na mocy traktatu wersalskiego przynależał do Niemiec. Ten fragment ekspozycji przedstawia najważniejsze informacje dotyczące liczebności Polaków na tym terenie, specyfiki regionu, działaczy, a także działalności gospodarczej, kulturalnej i oświatowej prowadzonej przez Związek. Jedną z plansz poświęconą jest dziejom Polskiego Gimnazjum w Bytomiu, które zostało uroczystie otwarte 8 listopada 1932 r. dzięki staraniom Związku Polaków w Niemczech. Była to wówczas pierwsza i jedyna szkoła średnia na terenie Niemiec z polskim językiem nauczania, której tradycję kontynuuje obecnie I Liceum Ogólnokształcące im. J. Smolenia w Bytomiu.

Informacje techniczne: wystawa plenerowa (posiada możliwość prezentacji we wnętrzach), składa się z 21 paneli formatu 100 x 200 cm zamontowanych na 7 stelażach wystawienniczych o kształcie graniastopuła trójkątnego. Przy prezentacji zewnętrznej każdy stelaż należy obciążyć bloczkami betonowymi, które można wypożyczyć razem z wystawą.

"JESTEŚMY POLAKAMI!" "ZWIAZEK POLAKÓW W NIEMCZECH"

"We are Poles!" Union of Poles in Germany

„Wir sind Polen!“ Der Bund der Polen in Deutschland

Zaślubiny Rodła z Wisłą, Warszawa 1934 r. (Zbiory NAC)
Rodło's wedding to the Vistula, Warsaw 1934. (Collections of NAC)
Die Vermählung des Rodło mit der Weichsel, Warszawa 1934. (Sammlungen NDA)

Autor | Author | Autor: dr Paweł Waroń

Opracowanie graficzne | Graphic design | Graphische Bearbeitung: Paweł Drzewiński

Koordynatorzy | Coordinators | Koordinatoren: Izabela Brzezińska, Krzysztof Drażba, dr Paweł Waroń

Recenzja | Review | Rezension: dr Bartosz Kuświk

Recenzja projektu graficznego | Graphic design review | Rezension des graphischen Entwurfs: Paulina Guła

Korekta | Proofreading | Korrektur: Monika Karolczuk

Tłumaczenie na język angielski | English translation | Übersetzung ins Englische: Katarzyna Jopek

Tłumaczenie na język niemiecki | German translation | Übersetzung ins Deutsche: dr Wiercystaw Niemirowski

Na wystawie zaprezentowano materiały pochodzące ze zbiorów: Biblioteki Narodowej (BN), Biblioteki Uniwersyteku Opolskiego (BUO), Instytutu Północnego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie (IP), Instytutu Śląskiego (IS), Narodowego Archiwum Cyfrowego (NAC), Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (ŚBC) oraz domeny publicznej.

The exhibition uses materials from the collections of: National Library (BN), Library of the University of Opole (BUO), Wojciech Kętrzyński Northern Institute in Olsztyn (IP), Silesia Institute (IS), National Digital Archives (NAC), Silesian Digital Library (ŚBC) and the public domain.

In der Ausstellung wurden Materialien aus den folgenden Sammlungen präsentiert:

Nationalbibliothek (NB), Universitätsbibliothek Opole (UBO), W. Kętrzyński-Nord-Institut in Olsztyn (KNIO), Schlesiische Institut (Schle), Nationales Digitales Archiv (NDA), Schlesiische Digitale Bibliothek (SchleDB) und Öffentliche Domäne.

Twórcy wystawy dołożyli wszelkich starań, aby ustalić wszystkich autorów wykorzystanych materiałów. Nie zawsze było to możliwe. W razie wątpliwości prosimy o kontakt z Oddziałowym Biurem Edukacji Narodowej w Gdańsku.

The creators of the exhibition have made every effort to identify all authors of the materials used. It was not always possible. If in doubt, please contact the Branch Office of National Education in Gdańsk.

Die Autoren der Ausstellung waren sehr bemüht, die Autorschaft aller genutzten Materialien festzustellen, was nicht immer möglich war. In Zweifelsfällen bitten wir um einen Kontakt mit dem Büro für nationale Bildung der Zweigniederlassung Gdańsk.

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

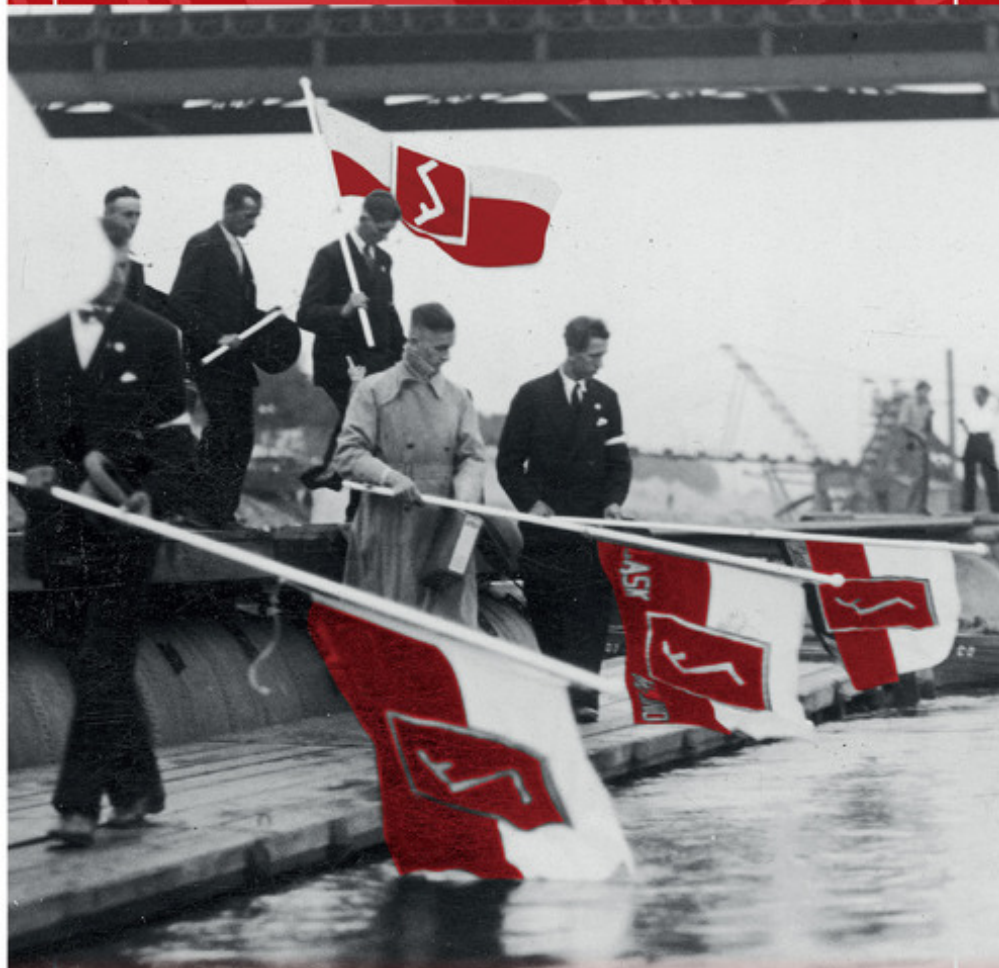
Oddział w Gdańsku

Panele wystawy

"JESTEŚMY POLAKAMI!" "ZWIAZEK POLAKÓW W NIEMCZECH"

"We are Poles!" Union of Poles in Germany

„Wir sind Polen!“ Der Bund der Polen in Deutschland

Zastawiny Rodła z Włoc, Warszawa 1934 (Zbiory NAC)
Banners of the Rodła, Warsaw 1934 (NAC collection)
The holding no. 84 in the archive, Warsaw, the 20th century 1934

Autor | Author | Autor: dr Paweł Waroń

Opracowanie graficzne | Graphic design | Graphische Bearbeitung: Paweł Drzewiński

Koordynatorzy | Coordinators | Koordinatorinnen: Izabela Brzezińska, Krzysztof Drazba, dr Paweł Waroń

Recenzja | Review | Rezension: dr Bartosz Kufwik

Recenzja projektu graficznego | Graphic design review | Rezension des graphischen Entwurfs: Paulina Gula

Korekta | Proofreading | Korrektur: Monika Kosiłczuk

Tłumaczenie na język angielski | English translation | Übersetzung ins Englische: Katarzyna Jopek

Tłumaczenie na język niemiecki | German translation | Übersetzung ins Deutsche: dr Wierczyński Niemcewicz

Na wystawie zaprezentowano materiały pochodzące ze zbiorów: Biblioteki Narodowej (BN), Biblioteki Uniwersyteckiej Opolskiej (BUO), Instytutu Północnego im. Wojciecha Kępczyńskiego w Ostrynie (IP), Instytutu Śląskiego (IS), Narodowego Archiwum Cyfrowego (NAC), Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (SBC) oraz domeny publicznej.

The exhibition uses materials from the collections of: National Library (BN), Library of the University of Opole (BUO), Włoczek Kępczyński Northern Institute in Ostryn (IP), Silesian Institute (IS), National Digital Archives (NAC), Silesian Digital Library (SBC) and the public domain.

In der Ausstellung wurden Materialien aus den folgenden Sammlungen präsentiert:
Nationalbibliothek (BN), Universitätsbibliothek Opole (BUO), W. Kępczyński-Nordinstitut in Ostryn (IP), Schlesische Institut (IS), Nationales Digitales Archiv (NDA), Schlesische Digitale Bibliothek (SBC) und Öffentliche Domäne.

Wieloletni autorzy wszelkich stron, aby umożliwić wyznaczenie autorów wykorzystanych materiałów. Nie zawsze było to możliwe. W razie wątpliwości prosimy o kontakt z Oddziałem Biura Edukacji Narodowej w Gdańsku.
The authors of the exhibition have made every effort to identify all authors of the materials used. It was not always possible. If in doubt, please contact the Branch Office of National Education in Gdańsk.

Die Autoren der Ausstellung waren sehr bemüht, die Autorchaft aller genutzten Materialien festzustellen, was nicht immer möglich war. In Zweifelsfällen bitten wir um einen Kontakt mit dem Büro für nationale Bildung der Zweigabteilung Gdansk.

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Gdańsku

GÓRNY ŚLĄSK

Upper Silesia (part of District I – now the Silesia Province)

(część Dzielnicy I – obecnie woj. śląskie)

Oberschlesien (Teil des Landesverbandes I – heute Woiwodschaft Schlesien)

„Młody Polak w Niemczech”, dodatek do tytułu „Polak w Niemczech”.

(Zbiory Muzeum w Gliwicach)

„Młody Polak w Niemczech”, supplement to the title „Polak w Niemczech”.

(Collections of Museum in Gliwice)

„Junges Polen in Deutschland”, „Polen im Ausland”, „Polen in Deutschland”.

(Sammlungen des Museums in Gliwice)

Autor | Author | Autor: Renata Skoczek

Opracowanie graficzne | Graphic design | Graphische Bearbeitung: Paweł Drzewiński, Michał Bartłomiejczyk

Koordynatorzy | Coordinators | Koordinationen: Izabela Białczyńska, Krzysztof Działba, dr Paweł Waroń

Recenzja | Review | Rezension: dr Bartosz Kuświk

Recenzja projektu graficznego | Graphic design review | Rezension des graphischen Entwurfs: Paulina Gula

Korekta | Proofreading | Korrektur: Monika Karolczuk

Tłumaczenia na język angielski | English translation | Übersetzung ins Englische: Katarzyna Jopek

Tłumaczenia na język niemiecki | German translation | Übersetzung ins Deutsche: dr Wiercysław Niemirowski

Partner | Partner | Partner: Muzeum Miejskie w Zobzu | City Museum in Zobze | Stadtmuseum Zobze

Na wystawie wykorzystano zbiory: Archiwum Państwowe w Opolu (APO), Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Muzeum Genealogicznego w Bytomiu, Muzeum w Gliwicach, Muzeum w Raciborzu, Muzeum Miejskiego w Zobzu, Narodowego Archiwum Cyfrowego (NAC).

The exhibition uses materials from the collections of State Archives in Opole (APO),

Silesian Library in Katowice, Upper Silesian Museum in Bytom, Museum in Gliwice,

Museum in Racibórz, City Museum in Zobze, National Digital Archives (NAC).

In der Ausstellung verwendet man Materialien aus den Sammlungen

des Staatsarchivs in Opole (StA), der Schlesischen Bibliothek in Katowice,

des Oberschlesischen Museums in Bytom, des Museums in Gliwice, des Museums in Racibórz,

des Stadtmuseums Zobze, des Nationalen Digitalen Archivs (NDA).

Podziękowania | Acknowledgments | Dankausdrücke: Maciej Dział, Piotr Hnadytyn,

Adam Kreso, Joanna Puchalska

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Katowicach

POLACY NA NIEMIECKIM GÓRNYM ŚLĄSKU

Poles in German Upper Silesia

Die Polen im deutschen Oberschlesien

Ustanowienie nowej granicy państwowej na Górnym Śląsku w 1922 r. pozostawiło wielu Polaków w państwie niemieckim. Na górnośląskim obszarze włączonym do Niemiec mieszkało od 600 000 do 800 000 osób deklarujących polską narodowość. Część tego terenu obejmowała okęg przemysłowy z dużymi miastami, takimi jak Gliwice, Zabrze i Bytom. Sporo społeczności polskiej mieszkało również w Raciborzu i powiecie raciborskim.

The establishment of a new state border in Upper Silesia in 1922 left many Poles living in Germany. Between 600,000 and 800,000 people declaring Polish nationality lived in Upper Silesia, which was incorporated into Germany. This area included an industrial district with large cities such as Gliwice, Zabze and Bytom. A lot of Poles also lived in Racibórz and the Racibórz district.

Die Festlegung der neuen Staatsgrenze in Oberschlesien im Jahre 1922 hatte als Folge, dass viele Polen auf dem Gebiet des deutschen Staates lebten. In dem Teil von Oberschlesien, der Deutschland eingegliedert wurde, wohnten ca. 600 000 bis 800 000 Personen, die sich zum Polentum bekannten. Einen Teil dieses Territoriums bildete ein Industriegebiet mit großen Städten, Gliwice, Zabze, Bytom u. a. Viele Polen lebten auch in Racibórz und im Landkreis Racibórz.

Passzport około 1921 r. na Górnym Śląsku powstały w 1922 r. Legitymacja członkowska z powiatu raciborskiego (Zabrze) i Muzeum Miejskiego w Zabrze

The passport of the Polish citizen Paweł Hurzoga was established in 1921. Membership card of member of the Racibórz and Zabze district. Certificate of Member of Racibórz and Zabze District. City Museum in Zabze

Wykazało subiektywny charakter polityczny i ideologiczny. Zdjęcie z wystawy w Muzeum Miejskiego w Zabrze

Exhibition of youth membership of the Polish League in Zabze organized by the members of the Upper Silesian Committee in the City Museum of the Zabze District

Polacy z Górnego Śląska byli stacjami w Dzielnicy, która obejmowała teren w granicach Górnego Śląska (Okręg przemysłowy i Związek Polaków w Niemczech)

Poles from Upper Silesia were stations in the district, which included the area of Upper Silesia, beyond of the state border of the Polish citizens in Germany. City Museum in Zabze

The exhibition of youth membership of the Polish League in Zabze organized by the members of the Upper Silesian Committee in the City Museum of the Zabze District

ŻYCIE KULTURALNE

Cultural life

Das kulturelle Leben

ZPWN koordynował działalność licznych organizacji kulturalno-oświatowych. Pod egidą związku na Górnym Śląsku działały kluby sportowe, dwie drużyny Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, 36 chórów zrzeszonych w Związku Kół Śpiewających Śląska Opolskiego, teatr amatorski, Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech, Towarzystwo Czytelni Ludowych w Bytomiu. Każde związkowe koło prowadziło ożywioną działalność kulturalną.

The Union of Poles in Germany coordinated the activities of numerous cultural and educational organizations. Under the aegis of the union, there were sports clubs in Upper Silesia, two teams of the "Sokol" Gymnastic Society, 36 choirs associated in the Opole Silesia Union of Singing Societies, an amateur theatre, the Polish Scouting and Guiding Association in Germany, and the People's Reading Rooms Society in Bytom. Each union branch led an active cultural life.

Der Bund der Polen in Deutschland koordinierte die Tätigkeit zahlreicher Organisationen auf dem Feld der Kultur und der Bildung. Der Bund in Oberschlesien befaßte zwei Sportklubs, zwei Mannschaften des Turnvereins „Sokol“, 36 Chöre (organisiert im Verband der Gesangsgruppen des Oppolner Schloßes), ein Laien-theater, den Polnischen Pfadfinderverband in Deutschland, den Verein für Volksleserhöfen in Bytom. Jede Zelle des Bundes legte einen besonderen Akzent auf die Entwicklung kultureller Aktivitäten.

Spółkanie białostockie dla dzieci było częścią organizowaną przez ówczesny Bytomsk (Zbiory Muzeum Miejskiego w Żobau)

Children's meetings for children were organized annually in the town square, (Collection of City Museum in Bytom)

Kindersprechstunden für Kinder regelmäßig jedes Jahr im freien Saal, (Collection of Museum in Bytom)

Kindersprechstunden des Stadt Museums in Bytom

Zgrupowanie na spotkanie białostockie zorganizowane przez ówczesny Bytomsk (Zbiory Muzeum w Gliwicach)

Children for a Children's meeting organized in the town square, (Collection of Museum in Bytom)

Kindersprechstunden des Stadt Museums in Bytom

Różnym elementem życia kulturalnego były występy organizowane do Polski. Czołkowicie czołowe zabawa/festki w bytomskiego i bytomskiego w Krakowie, lata 30. XX w. (Zbiory Muzeum Miejskiego w Żobau)

Part of Poland was an important element of culture. The Members of the Culture and Education Societies in Krakow, (Collection of City Museum in Bytom)

Ein wichtiger Element des kulturellen Lebens in dieser Zeit war die Polen. Mitglieder der Kultur Vereine und Bildung in Krakow, (Collection of Museum in Bytom)

Opcje strony